

แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของครู*

The Guideline Of Curriculum Administration To Enhance Research For Teacher

ภรณ์ ปานจันทร์ (Poranee Panchun)**

ประเสริฐ อินทร์รักษ์ (Prasert Intarak)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ทราบขอบเขตการทำวิจัยของครู 2)พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู 3)ทราบผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู 4)ทราบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของครู ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เพื่อหาขอบเขตการทำวิจัยของครู ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู ขั้นตอนที่ 3 เพื่อหาประสิทธิผลหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู ขั้นตอนที่ 4 เพื่อหาแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของครู เครื่องมือในการวิจัย คือ 1)แบบวิเคราะห์เนื้อหา 2)แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 3)หลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู 4)แบบประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีจำนวน 48 คน โดยใช้แผนแบบการทดลองที่แท้จริง (True Experimental Designs) รูปแบบสี่กลุ่มโซโลมอน (The Solomon four – group design)สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า

1. ขอบเขตการทำวิจัยของครูประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 นำเข้าสู่การอบรม ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์กำหนดปัญหาการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบการวิจัย ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนที่ 7 การสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ขั้นตอนที่ 8 การเขียนรายงานการวิจัย ขั้นตอนที่ 9 การนำเสนอผลงานวิจัย

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของครู” หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

A Article in Partial Fulfillment of the Requirements for the Thesis Submitted “The guideline of curriculum administration to enhance research for teacher” The Degree Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Department of Educational Administration, Graduate School, Silpakorn University.

** นักศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

Student of The Degree Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Department of Educational Administration, Graduate School, Silpakorn University.

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Asst. Prof. Prasert Intarak, Ed.D. Thesis Advisor.

2. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครูมี 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การร่างหลักสูตร 2) การหาคุณภาพหลักสูตร 3) การหาประสิทธิผลของหลักสูตร และหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครูมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม 2) จุดประสงค์ของหลักสูตร 3) เนื้อหาและโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรมแบ่งเป็นหน่วยฝึกอบรม 4) กิจกรรมฝึกอบรม 5) การประเมินผลหลักสูตร

3. ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก ค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 3.75 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในระดับมากมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 4.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.24 และผลสัมฤทธิ์หลักสูตรเกิดจากกระบวนการฝึกอบรมที่แท้จริง มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.000

4. แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของครู ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1. การสร้างหลักสูตรการทำวิจัยของครูที่มีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย (1)การร่างหลักสูตร (2)การหาคุณภาพ (3)การหาประสิทธิผล 2. การส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรการทำวิจัยของครูในสถานศึกษา (1)การกำหนดนโยบายและวางแผนงาน (2)การสร้างความตระหนักและแรงจูงใจ (3)การพัฒนาบุคลากร (4)การสนับสนุนปัจจัยต่างๆเพื่ออำนวยความสะดวก 3. การกำกับดูแลคุณภาพการใช้หลักสูตรการทำวิจัยของครู ประกอบไปด้วย (1)การนิเทศการใช้หลักสูตรการทำวิจัยของครู (2)การสรุปผลการใช้หลักสูตรการทำวิจัยของครู (3)การประเมินผลการใช้หลักสูตรการทำวิจัยของครู (4)การสะท้อนผลการใช้หลักสูตรการทำวิจัยของครู

Abstract

This research was designed as a mixed methodology based on qualitative and quantitative research. The research objectives were to 1)determine scope of teacher research, 2)develop the training curriculum of the teacher research, 3)obtain the result from the development of teacher research's training curriculum and 4) acquire the practical guidelines in curriculum administration for enhancing teacher research. The research comprised 4 procedures as follows; firstly, to findout scope of teacher research, secondly to develop the training curriculum of the teacher research, thirdly to obtain the effectiveness of teacher research's training curriculum from satisfaction of trainees and knowledge achievement, fourthly to acquire the practical guidelines in curriculum administration for enhancing teacher research. The instruments for collecting the data were a content analysis form, semi-structured interview form, training curriculum of the teacher research, a questionnaire and knowledge achievement test. The sample consisted of 48 teachers from Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1 which employed true experimental designs; the Solomon four – group design. The statistics used for data analysis were frequency, arithmetic mean, standard deviation, and two-way ANOVA.

The findings of this research were as follows:

1. The scope of teacher research consisted of 9 steps: 1) introduction to training program, 2) analyzing and determining research problems, 3) determining research objectives, 4) research design, 5) data collection, 6) data analysis, 7) conclusive discussion and suggestion, 8) writing research report and 9) research presentation.

2. The training curriculum development was performed through 3 stages; 1) drafting curriculum, 2) assessing quality of training curriculum, 3) measuring effectiveness of the training curriculum. The teacher research curriculum consisted of 5 components as follows; 1) principles and reasons for training curriculum development, 2) objectives of curriculum, 3) content and structures of training curriculum classified into training units, 4) activities of training curriculum and 5) measurement and evaluation of curriculum.

3. The achievement of effective teacher research training curriculum was at high level ($\bar{X}=3.75$) as well as the trainees' satisfaction was at high level ($\bar{X}=4.92$ and S.D.=0.24) accordingly. Also, it was revealed that the achievement of curriculum have apparently gained from the actual training process at the statistical significance of 0.000.

4. The guideline of curriculum administration to enhance research for teacher consisted of 3 mains aspects; 1) efficient curriculum development which included (1) drafting curriculum, (2) assessing quality, (3) measuring effectiveness 2) promotional support in employing teacher research curriculum in school which included (1) determining and planning policy, (2) building up awareness and motivation (3) personnel development, (4) supporting relevant factors to facilitate teacher research, and 3) Qualitative supervision of teacher research curriculum which included (1) supervising how to use teacher research curriculum, (2) summarizing implementation of teacher research curriculum, (3) evaluating implementation of teacher research curriculum, (4) reflecting result of teacher research curriculum.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ยึดหลักการที่ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และกำหนดกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา ทั้งระบบ ทั้งในเรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นสำคัญด้วย นอกจากนี้ในหมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษาในมาตรา 24 (5) กำหนดไว้ว่า ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้กระบวนการวิจัย

เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และมาตรา 30 กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ดังนั้นการวิจัยจึงถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

แต่เนื่องจากครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นบุคลากรที่มีหน้าที่ในการให้ความรู้กับผู้เรียนบทบาทของครูไม่ได้เน้นการทำวิจัย ดังนั้นครูจึงมีความถนัดในการสอนมากกว่าการทำวิจัยกระบวนการพัฒนาครูก็มุ่งเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การสอนมากกว่าศาสตร์การวิจัย ทำให้ครูส่วนใหญ่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “สาเหตุสำคัญที่ครูขาดความรู้ความเข้าใจเพราะแต่เดิมไม่ได้ฝึกให้ทำงานวิจัย แต่ฝึกให้ทำหน้าที่สอนหนังสือ ครูสมัยก่อนในระดับปริญญาตรีก็ไม่มีการสอน งานวิจัยต้องเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา เมื่อมีการปฏิรูปการศึกษาและให้ครูทำวิจัยควบคู่กับการเรียนการสอน เช่นเดียวกับการประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารโดยหลักการไม่ได้เป็นภาระเพิ่มเติม แต่เพราะไม่ได้ศึกษาเรื่องการวิจัยมาก่อนทำให้มีความรู้ไม่เพียงพอ” (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549) และถึงแม้ว่าหลักสูตรการผลิตครูในช่วงหลังจะมีการปรับโครงสร้างหลักสูตรส่วนหนึ่งประกอบด้วยรายวิชาที่เกี่ยวกับวิธี การวิจัย แต่ตัววิชาวิจัยที่นักศึกษาที่เรียนครูได้เรียนรู้นั้น ก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้สามารถทำวิจัยในสภาพของการทำงานจริงได้ และวิธีวิจัยที่สอนกันในหลักสูตรฝึกหัดครูก็เป็นวิจัยเชิงวิชาการ (Academic Research) ซึ่งมีหลักการวิจัยที่เคร่งครัดในแบบแผนของการวิจัย ดังนั้นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนและการทำวิจัยของครูในปัจจุบัน คือ การทำกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมการวิจัยแบบแยกส่วน และทำกันในกลุ่มครูเพียงเล็กน้อย เนื่องจากครูส่วนใหญ่ไม่มีความรู้การทำวิจัย และคิดว่าการทำวิจัยเป็นเรื่องที่ยาก ต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยสภาพที่ปรากฏให้เห็นในโรงเรียนจึงเป็นภาพของครูที่ทำหน้าที่สอน โดยเน้นแต่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว ไม่ได้มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนหรือพัฒนาวิชาชีพครู ในขณะที่กลุ่มครูที่ต้องการทำวิจัยก็วางแผนการทำงาน โดยมีการทำกิจกรรมการเก็บข้อมูลวิจัยเป็นโครงการเฉพาะกิจ เวลาของครูส่วนหนึ่งหมดไปกับการทำวิจัย ทำให้เวลาในการจัดเตรียมงานสอน ลดน้อยลง ขาดความเข้าใจในกระบวนการดำเนินการวิจัย ส่งผลกระทบต่อนักเรียน เพราะครูต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ทำให้ทำการสอนได้ไม่เต็มที่จนเป็นเรื่องปกติที่กล่าวว่า “ครูที่ทำวิจัยงานสอนจะหย่อนลง” (สุวิมล ว่องวานิช, 2553)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา สรุปได้ว่าปัญหาในการทำวิจัยของครูนั้น เกิดจากระบบนโยบาย และจากตัวครูไม่ได้เรียนวิจัยมาโดยตรง เกิดความสับสนในการทำวิจัย ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญ การจะพัฒนาศักยภาพครูให้เป็นนักวิจัยเพื่อพัฒนาตนเอง ต้องเริ่มจากการปรับความเข้าใจ และการทำวิจัยอย่างง่าย ๆ เสียก่อน แล้วค่อยต่อยอดด้วยการนำผลการวิจัยนั้นไปสร้างเป็นผลงาน เลื่อนวิทยฐานะ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการทำวิจัยขั้นเรียน เป็นการวิจัยที่สามารถช่วยเหลือครูได้อีกทางหนึ่ง กล่าวคือ การทำวิจัยขั้นเรียน เป็นบทเริ่มต้นให้ครู นำประเด็นปัญหาที่พบเฉพาะจุดนั้น มาแก้ไข หรือปรับปรุงแนวการสอน โดยใช้รูปแบบที่ไม่ต้องซับซ้อน ใช้สถิติเบื้องต้น และการใช้วิธีวิจัยนั้น เป็นการเก็บข้อมูลผลการใช้ มีการเปรียบเทียบ เป็นการวิจัยระดับการสอนของครู ซึ่งครูจะสามารถทำได้มากกว่า แล้วค่อยพัฒนาวิธีการเขียนรายงานเพื่อต่อยอดการนำไปเป็นผลงานเลื่อนวิทยฐานะต่อไป เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับตัวครูเอง อีกด้วย การพัฒนาครูให้มีฐานะเป็นนักวิจัย (Teacher as Researcher) เป็นมโนทัศน์หนึ่งของการพัฒนาวิชาชีพครูซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ

ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และสอดคล้องกับ
แนวโน้มของการปฏิรูปการศึกษาทั่วโลกมุ่งหวังเปลี่ยนบทบาทนักวิจัยในลักษณะของการทำงานที่มีการวิจัยเป็น
ฐาน คือ สามารถนำกระบวนการวิจัยมาใช้เพื่อแสวงหาวิธีปฏิบัติ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนของตนหรือ
ปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กผู้วิจัยจึงได้จัดทำกรวิจัยเรื่อง การจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม
การทำวิจัยที่เหมาะสมสำหรับครู เพื่อให้ครูได้มีความรู้ ความเข้าใจ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom
Action Research) ว่ามีความแตกต่างกัน กับการวิจัยทางวิชาการ (Academic Research) ที่มีจุดมุ่งหมายในการ
สร้างองค์ความรู้เชิงทฤษฎีและนำไปใช้สรุปอ้างอิงและทราบว่าระเบียบวิธีการวิจัย หลายประเภทในแต่ละ
ประเภทสามารถนำทำงานวิจัยในขอบเขตในระดับใด สามารถทำควบคู่ไปกับการทำงานตามปกติของครู
โดยใช้ความรู้และกระบวนการสร้างความรู้เป็นเครื่องมือในการทำให้การสอนและการวิจัยรวมกันได้
รวมถึงการรายงานการวิจัย และพัฒนาเล่ม เพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้นได้ มีวิธีการอย่างไร (จารุวรรณ ศิลปะ
รัตน์, 2548) ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยจะช่วยให้ครูมีความเข้าใจความเข้าใจในการทำวิจัยมาก
ยิ่งขึ้น เป็นการพัฒนาทุนมนุษย์ ซึ่งเบกเกอร์(Becker) ได้ให้ความเห็นว่า การฝึกอบรมเป็นการลงทุนมนุษย์
(Human Capital) ที่สำคัญเพราะเพิ่มศักยภาพบุคคลเพื่อไปเพิ่มคุณค่าผลผลิตในรูปของการสร้างคุณค่าและ
ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กร(Gracy S. Becker, 1994) การฝึกอบรมและการพัฒนา (Training and
Development) ช่วยปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ทำให้บุคลากรมีทักษะก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลง
ช่วยให้ปัญหาของหน่วยงานได้รับการแก้ไข เพื่อเตรียมพร้อมให้ครูมีการพัฒนาในด้านการทำวิจัย จากปัญหาและ
ความจำเป็นดังกล่าวผู้วิจัยทำการศึกษเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยที่เหมาะสมสำหรับครู
เพื่อการพัฒนาสมรรถนะครูด้านกระบวนการวิจัยให้เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นการยกระดับคุณภาพ
การจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นและสามารถนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการทำวิจัยต่อไป

นอกจากนี้เพื่อให้หลักสูตรการทำวิจัยของครูบรรลุเป้าหมายสูงสุดจึงได้หาแนวปฏิบัติในการบริหาร
จัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของครู ซึ่งถือได้ว่าการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นบทบาทสำคัญของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการเรียนการสอนที่จะต้องดำเนินการให้การพัฒนาและใช้หลักสูตรของ
สถานศึกษามีประสิทธิภาพ โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจตรงกันอย่างชัดเจนเกี่ยวกับหลักสูตร
รวมทั้งเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบขอบเขตการทำวิจัยของครู
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู
3. เพื่อทราบผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู
4. เพื่อทราบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (True experimental Designs) โดยใช้รูปแบบการควบคุมอย่างเคร่งครัด แบบสี่กลุ่มที่ได้จากการสุ่มของโซโลมอนเพื่อแก้ไขข้อจำกัดของรูปแบบกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุมที่ได้จากการสุ่มที่มีการวัดก่อนหลังในเรื่องความตรงภายนอก (External Validity)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (True experimental Designs) โดยใช้รูปแบบการควบคุมอย่างเคร่งครัด แบบสี่กลุ่มที่ได้จากการสุ่มของโซโลมอน เพื่อแก้ไขข้อจำกัดของรูปแบบกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุมที่ได้จากการสุ่มที่มีการวัดก่อนหลังในเรื่องความตรงภายนอก (External Validity) โดยแสดงเป็นแบบแผนการทดลองดังนี้

	วัดก่อน	สิ่งทดลอง	วัดหลัง
R	O ₁	X	O ₂
R	O ₃	C	O ₄
R	-	X	O ₅
R	-	C	O ₆
เมื่อ	X แทน สิ่งทดลอง (Treatment)		
	R แทน การสุ่มตัวอย่าง		
	O แทน การวัด		

ขั้นที่ 1 เพื่อทราบขอบเขตการทำวิจัยของครู ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีและบันทึกผลของการวิเคราะห์ แล้วสรุปเป็นข้อคำถามเพื่อไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) เกี่ยวกับขอบเขตของการทำวิจัยของครูเพราะเป็นการสัมภาษณ์ที่มีความยืดหยุ่นมีการกำหนดหัวข้อคำถามเป็นหลักแต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการเปิดกว้างสำหรับประเด็นที่อาจเกิดขึ้นจากการสนทนาทุกรูปแบบ โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 7 ท่านที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการศึกษาของครูและมีคุณวุฒิปริญญาเอก เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดขอบเขตการทำวิจัยของครูแล้วประมวล สังเคราะห์และสรุปข้อมูล

1.3 วิเคราะห์ขอบเขตการทำวิจัยของครูที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วสังเคราะห์เป็นขอบเขตการทำวิจัยของครู

ขั้นที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู ผู้วิจัยกำหนดการดำเนินการดังนี้

2.1 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรนำมาหลอมรวมกับขอบเขตการทำวิจัยของครูตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญใน

การปรับหลักสูตรฝึกอบรมให้ง่ายต่อการปฏิบัติบรรลุผลตามวัตถุประสงค์นำมาสร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู

2.2 การสร้างแบบประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมของเคิร์ท แพทริก (Kirk Patrick) ของสัฟเฟิลบีม(Stufflebeam)ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) การวัดทัศนคติของลิเคิร์ต(Likert) โดยแบ่งแบบประเมินเป็น 2 ตอน

ขั้นที่ 3 การหาประสิทธิผลหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู โดยทำการทดลองฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 คน ซึ่งเป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากครูจำนวนทั้งหมด 3,560 คน ใช้แผนแบบการทดลองที่แท้จริง (True Experimental Designs) รูปแบบสี่กลุ่มโซโลมอน (The Solomon four – group design) แล้ววิเคราะห์แบบประเมินประสิทธิผลด้านความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ของการเข้าร่วมการฝึกอบรมอยู่ในระดับใด ต่อจากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA)

ขั้นที่ 4 การหาแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของครู เป็นขั้นตอนการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม(Focus group)กลุ่มครูที่เข้ารับการอบรมจำนวน 24 คนโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และสัมภาษณ์ผู้บริหารจำนวน 2 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) เพื่อหาแนวปฏิบัติการบริหารเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของครู

ผลการวิจัย

1. ขอบเขตการทำวิจัยของครู ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่การอบรม มีขอบเขตการวิจัยที่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจใน 3 ประเด็น ดังนี้

1) ความหมายของการวิจัย 2) ความสำคัญของการทำวิจัย 3) แนวคิดพื้นฐานในการทำวิจัย

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์กำหนดปัญหาการวิจัย มีขอบเขตการวิจัยที่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจใน

2 ประเด็น ดังนี้ 1) ลักษณะของปัญหาการวิจัย 2) การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการวิจัย

ขั้นที่ 3 การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย มีขอบเขตการวิจัยที่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจ

ใน 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ความสำคัญของการกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย 2) หลักการเขียนวัตถุประสงค์วิจัย

ขั้นที่ 4 การออกแบบการวิจัย มีขอบเขตการวิจัยที่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจใน 2 ประเด็น ดังนี้

1)ความสำคัญของการออกแบบการวิจัย 2)กระบวนการในการออกแบบการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย

4 ขั้นตอน ดังนี้ 4.1 การกำหนดตัวแปร มีขอบเขตการวิจัยที่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจใน 2 ประเด็น ดังนี้ 1)

ประเภทของตัวแปร 2) ชนิดของตัวแปรและการกำหนดตัวแปร 4.2 การกำหนดแบบแผนการวิจัยมีขอบเขตการ

วิจัยที่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจใน 2 ประเด็น ดังนี้ 1)ลักษณะ ของแบบแผนการวิจัย 2)ชนิดและการ เลือกแบบ

แผนการวิจัย 4.3 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีขอบเขตการวิจัยที่ครูต้องมี ความรู้ความเข้าใจใน 3

ประเด็น ดังนี้ 1)ความหมายของ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2)ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างที่มี ความเป็นตัวแทนที่ดี

3)วิธีการเลือกกลุ่ม ตัวอย่าง 4.4 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขอบเขตการวิจัยที่ครู ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ใน 2 ประเด็น 1)ประเภทของเครื่องมือวิจัย 2)การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ขั้นที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขอบเขตการวิจัยที่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจใน 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ลักษณะสำคัญของการเก็บรวบรวมข้อมูล 2)กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล มีขอบเขตการวิจัยที่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจใน 2 ประเด็น ดังนี้ 1) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 2) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ขั้นที่ 7 การสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ มีขอบเขตการวิจัยที่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจใน 3 ประเด็น ดังนี้ 1)วิธีการสรุปผลการวิจัย 2)วิธีการอภิปรายผลการวิจัย 3)วิธีการเขียนข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 8 การเขียนรายงานการวิจัย มีขอบเขตการวิจัยที่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจใน 2 ประเด็น ดังนี้ 1)รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยแบบเป็นไม่เป็นทางการ 2)รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยแบบเป็นทางการ

ขั้นที่ 9 การนำเสนอผลงานวิจัย มีขอบเขตการวิจัยที่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจใน 2 ประเด็น ดังนี้ 1)การนำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมทางวิชาการ 2)การนำเสนอผลงานวิจัยในรูปแบบบทความวิจัยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ

2. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

2.1 การร่างโครงสร้างหลักสูตร การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม กิจกรรมฝึกอบรมและการประเมินผลการฝึกอบรม โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมดังนี้

2.1.1 องค์ประกอบหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู ประกอบด้วย หลักสูตรและเหตุผลของหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรมฝึกอบรม สื่อประกอบการ ฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

2.1.2 องค์ประกอบด้านเนื้อหาหลักสูตรแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ขั้นการสร้างความรู้ความเข้าใจการทำวิจัยของครูในรูปแบบของซีดีนำเสนอหลักสูตรการทำวิจัยของครู ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ความรู้ใน 9 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่การอบรม ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์กำหนดปัญหาการวิจัย ขั้นที่ 3 การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นที่ 4 การออกแบบการวิจัย ขั้นที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นที่ 7 การสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ขั้นที่ 8 การเขียนรายงานการวิจัย ขั้นที่ 9 การนำเสนอผลงานวิจัย ส่วนที่ 2 ขั้นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการทำวิจัยของครู ซึ่งประกอบไปด้วยการจัดกิจกรรมตามใบกิจกรรมทั้ง 7 กิจกรรม ดังนี้ ใบกิจกรรมที่ 1 การวิเคราะห์และกำหนดปัญหาวิจัย ใบกิจกรรมที่ 2 การออกแบบการวิจัย ใบกิจกรรมที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ใบกิจกรรมที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใบกิจกรรมที่ 5 การสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ใบกิจกรรมที่ 6 การเขียนรายงานการวิจัย ใบกิจกรรมที่ 7 การเขียนเค้าโครงงานวิจัย

2.1.3 แบบประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมแบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรฝึกอบรม

2.2 การหาคุณภาพหลักสูตร โดยนำหลักสูตรฝึกอบรมและแบบประเมินประสิทธิผลหลักสูตร ฝึกอบรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญตัดสิน (expert judgment) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.98 แบบประเมินประสิทธิผลฝึกอบรมไปหาค่าความเชื่อมั่นด้านประเมินความพึงพอใจของหลักสูตรได้ค่าความ

เชื่อมั่น 0.82 ในด้านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลักสูตรได้ค่าความเชื่อมั่น 0.81 และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.26 – 0.74 และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบอยู่ระหว่าง 0.23 - 0.78

3. การหาประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู

ผู้วิจัยนำหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครูที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำนวน 48 คน โดยการใช้การทดลองแบบสีกุ่มโซโลมอน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมาก เมื่อไปหาค่าความแปรปรวนโดยใช้ Two-way ANOVA พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม คะแนนทดสอบก่อนเข้ารับการฝึกอบรมและผู้ไม่ได้รับการทดสอบก่อนฝึกอบรมไม่มีความแตกต่างกัน ผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและไม่ได้รับการฝึกอบรมมีความแตกต่างกัน และผลการวิเคราะห์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการทดสอบก่อนฝึกอบรมกับการฝึกอบรม พบว่าการทดสอบก่อนเข้ารับการฝึกอบรมไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรแสดงให้เห็นว่ากระบวนการฝึกอบรมหลักสูตรการทำวิจัยของครู ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรเกิดจากฝึกอบรมเกิดจากกระบวนการฝึกอบรม

4. การหาแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของครู

แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของครูประกอบด้วย 3 ประเด็น ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรการทำวิจัยของครูที่มีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย (1)การร่างหลักสูตร (2)การหาคุณภาพ (3)การหาประสิทธิผล 2. การส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรการทำวิจัยของครูในสถานศึกษา (1)การกำหนดนโยบายและวางแผนงาน (2)การสร้างความตระหนักและแรงจูงใจ (3)การพัฒนาบุคลากร (4)การสนับสนุนปัจจัยต่างๆเพื่ออำนวยความสะดวก 3. การกำกับดูแลคุณภาพการใช้หลักสูตรการทำวิจัยของครู ประกอบไปด้วย (1)การนิเทศการใช้หลักสูตรการทำวิจัยของครู (2)การสรุปผลการใช้หลักสูตรการทำวิจัยของครู (3)การประเมินผลการใช้หลักสูตรการทำวิจัยของครู (4)การสะท้อนผลการใช้หลักสูตรการทำวิจัยของครู

การอภิปรายผล

สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อความชัดเจนและนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ขอบเขตการทำวิจัยของครู

1.1 ขั้นตอนการนำเข้าสู่การอบรมโดยการสร้างความตระหนักและสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัย และการสร้างจิตวิสัยให้กับครูเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นจุดเริ่มต้นของการทำวิจัยของครู ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่างานวิจัยจะเริ่มต้นได้ขึ้นอยู่กับที่ตัวครูเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวความคิดของสุวิมล ว่องวานิช (2553 : 5) ที่กล่าวว่าไว้วางใจและผู้ใช้ผลการวิจัยโดยตรงคือ ตัวครูผู้สอน ครูเป็นผู้ที่กำหนดปัญหาการวิจัยจากประสบการณ์ตรงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตน และในบริบทที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจากการปฏิบัติงานของครู กระตุ้นให้ครูได้แสวงหาความรู้และเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผลจากการวิจัยถูกนำไปปรับปรุงการทำงานของตนเอง พัฒนาตนเอง และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของตนเอง อันเป็นผลให้คุณภาพการเรียนรู้นักเรียนดีขึ้นและพัฒนาไปสู่การเป็นครูวิชาชีพ

1.2 ขั้นตอนของการวิเคราะห์และกำหนดปัญหาวิจัย เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเพราะเป็นขั้นตอนที่ระบุถึงสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนโดยการวิเคราะห์ปัญหานั้นๆ อย่างรอบคอบเพื่อชี้ให้เห็นประเด็นของการวิจัย หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังหรือผลที่ต้องการให้เกิด กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงหรือผลที่เกิดขึ้นจริง หรือกล่าวได้ว่า สภาพที่เกิดขึ้นจริงไม่ตรงกับสภาพที่ต้องการให้เกิด ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุงต่อไป สอดคล้องกับแนวความคิดของ Freeman (1998 : 12) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์สภาพปัญหาในห้องเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญที่ครูแต่ละคนต้องทำการสำรวจหรือศึกษาสภาพต่างๆที่เกิดขึ้น และหากสภาพที่เกิดขึ้นในห้องเรียนแสดงถึงปัญหาหลายประการที่ต้องการการแก้ไข ครูก็จำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของปัญหาเหล่านั้น ตลอดจนการวิเคราะห์ปัญหาวิจัยสามารถทำได้หลายรูปแบบตามใบกิจกรรมที่ 1 การวิเคราะห์และกำหนดปัญหาวิจัยตามหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครูที่วิเคราะห์ประเด็นปัญหาโดยใช้แผนผังความคิด(Mind Mapping) ซึ่งสอดคล้องกับนิตย บัญญัติ (2550 : 15) ได้กล่าวถึง การวิเคราะห์ปัญหาการวิจัย ควรเริ่มต้นจากการกำหนดปัญหาที่สนใจหรือจะศึกษาปัญหานั้นอาจจะเป็นปัญหาในระดับกว้างหรือเฉพาะเจาะจงเช่นปัญหาในชั้นเรียน ผู้วิจัยอาจจะเริ่มจากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยอาจจะร่วมกับเพื่อนครูที่สอนวิชาเดียวกัน หรือในหมวดวิชาเดียวกันวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและวิเคราะห์ว่าปัญหานั้นมีสาเหตุหลักมาจากสิ่งใดบ้าง และในสาเหตุหลักเหล่านั้นมีสาเหตุย่อยๆ ใดบ้าง ที่ก่อให้เกิดปัญหานั้น ซึ่งการวิเคราะห์ปัญหาอาจใช้แบบแผนผังความคิด

2. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู

2.1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการทำวิจัยของครู ประกอบด้วย 1) การออกแบบและการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู 2) การหาคุณภาพของหลักสูตรและแบบประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร แก้ไขปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ 4) หาประสิทธิผลของหลักสูตรด้านความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของทาบ (Taba) ไทเลอร์ (Tyler,1969) และวิชัย วงษ์ใหญ่

2.2 แบบประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) การประเมินสถานภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรม 2) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม 3) แบบทดสอบประสิทธิผลด้านผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรฝึกอบรมเป็นไปตามแนวคิดของเคิร์กแพทริก(Kirk patick) ที่เสนอแนวคิดการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมในด้านปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินการเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามแนวคิดของการวัดทัศนคติของลิเคิร์ต(Likert) เพราะทัศนคติคือการบอกทิศทางชอบหรือไม่ชอบมีผลต่อการดำเนินการนั้นให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมด้านพุทธิพิสัย

3. ประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู ข้อค้นพบจากงานวิจัยมีประเด็นดังนี้

3.1 ประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครูด้านความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้วิจัยได้มีการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยของครูอย่างแท้จริงและนำมาสังเคราะห์เป็นขอบเขตการทำวิจัยของครูซึ่งตรงกับความต้องการและมีความเหมาะสมกับครู นอกจากนี้ในกระบวนการของการหาคุณภาพหลักสูตรได้ใช้ผู้เชี่ยวชาญตัดสิน (expert judgment) และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ในการคัดเลือกวิทยากรในการฝึกอบรมเป็นวิทยากรที่

มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในการฝึกอบรมเป็นอย่างดี มีการเตรียมความพร้อมการจัดฝึกอบรมที่หลากหลาย และสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมที่ดีตามแนวความคิดของยงยุทธ เกษสาคร(2551) ในด้านโครงสร้างเนื้อหาก่อนฝึกอบรมมีการสังเคราะห์จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถทางการทำวิจัยของครูแล้วนำมาสรุปในรูปแบบของPowerPoint ประกอบเสียงบรรยายเพื่อเป็นการให้ความรู้ก่อนเข้ารับการฝึกอบรม ในด้านกิจกรรมฝึกอบรม มีใบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและจัดกิจกรรมหลากหลายให้ผู้เข้ารับการอบรมระดมสมอง ฟังคิดจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ฝึกประเมินงานวิจัย มีการนำเสนอผลงาน ร่วมกันอภิปรายและสะท้อนกลับโดยวิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความกระตือรือร้น สนใจและให้ความร่วมมือในการอบรมจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางที่ดี ซึ่งเป็นไปตามแนวความคิดของนิวแมนและนิวแมน (1983)

3.2 ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยของครู ด้านผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรอยู่ในระดับมากและเมื่อนำไปหาความแปรปรวนสองทาง(Two-way ANOVA) เมื่อต้องการทราบว่าผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรเกิดจากการฝึกอบรมที่แท้จริงหรือไม่ ผลพบว่า ผู้ที่ทำการทดสอบก่อนกับไม่ได้รับการฝึกอบรม มีผลสัมฤทธิ์ของแบบทดสอบแตกต่างกัน เมื่อทดสอบว่า ปฏิสัมพันธ์การทดสอบก่อนเข้ารับการฝึกอบรมกับการเข้ารับการฝึกอบรมผลปรากฏว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่ากระบวนการฝึกอบรมการทำวิจัยของครูส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ด้านผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรอย่างแท้จริง เหตุผลเป็นเพราะว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมเป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระตรงกับความต้องการและมีการปรับให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของพิชเชอร์สโกนเฟลด์และชอร์ (Fisher, Sehoenfeldt & Show) ได้ให้แนวคิดที่ปัจจัยที่จะทำการฝึกอบรมประสบความสำเร็จได้แก่ 1) การพิจารณาความต้องการ 2) การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ผู้เข้ารับการอบรมมีปฏิสัมพันธ์กับวิทยากรและเข้ารับการอบรมด้วยกันทำกิจกรรมฝึกอบรมส่งผลต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรที่แท้จริงเป็นไปตามแนวคิดของเฮนสันที่กล่าวไว้ว่า กิจกรรมฝึกอบรมที่หลากหลายจะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการ ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่แอนดราโกจี (Andragogy) ของมัลคอล์ โนลส์ นอกจากนั้นเป็นไปตามทฤษฎีของบลูม (Bloom Taxonomy) ที่เสนอการเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความเข้าใจและความคิด (Cognitive Domain) เกิดจากการได้รับเนื้อหาใหม่ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สิ่งแวดล้อมต่างๆมากยิ่งขึ้นเป็นการเปลี่ยนแปลงเกิดในสมองและเกิดการเรียนรู้

4. แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของครู มีประเด็นอภิปรายผลดังนี้

4.1 นโยบายและการวางแผนงาน เป็นแนวปฏิบัติอันหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของครู โดยควรมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและทิศทางในการส่งเสริมการทำวิจัยของครู เป็นหน้าที่หลักของฝ่ายบริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ และให้ถือว่า การเรียนการสอนกับการวิจัยต้องดำเนินการควบคู่กันไปในสภาพการปฏิบัติงานปกติเพื่อสนองตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุไว้ในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 24 ข้อ 5 ระบุว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและอำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ และ

มีความรอบรู้สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันจากสื่อการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ”

4.2 การพัฒนาความรู้และทักษะการทำวิจัย การที่ครูทำวิจัยอย่างมีคุณภาพได้นั้นครูต้องมีความรู้ มีทักษะและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่สนับสนุนการดำเนินการทำวิจัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545ระบุไว้ในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษาในมาตรา 30 ระบุว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546 : 14-17) ประกอบกับการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบในการสร้างครูให้สามารถทำวิจัยได้อย่างมีคุณภาพ คือการส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ และให้ถือว่าการเรียนการสอนกับการวิจัยชั้นเรียนต้องดำเนินการควบคู่กันไปในสภาพการปฏิบัติงานปกติ สอดคล้องกับ ต้องจิตร์ โสมะภีร์ (2546) ที่ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัย ในชั้นเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า ผู้บริหารต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการทำวิจัยซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของการบริหาร

4.3 การสร้างความตระหนักและแรงจูงใจ สร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการทำวิจัย ตามมาตรา 24 (5) ที่กล่าวว่า ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ มาตรา 30 “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 19) เป็นสิ่งที่ครูควรตระหนักเห็นความสำคัญของการวิจัยที่ภาครัฐสนับสนุนการทำวิจัยของครู สร้างและส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้องเชิงบวกเกี่ยวกับการทำวิจัยของครู การให้รางวัลและการชมเชย เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับครู รวมทั้งการจัดแสดงผลงานวิจัยและจัดประกวดผลงานวิจัยของครู จะเป็นแรงจูงใจอีกอย่างหนึ่งที่จะกระตุ้นให้ครูทำวิจัย

4.4 การสนับสนุนปัจจัยต่างๆเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการทำวิจัยของครู ประกอบด้วย การให้ทุนและงบประมาณสำหรับการทำวิจัย ซึ่งในการส่งเสริมทางด้านงบประมาณ ถือว่าเป็นการช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำวิจัยซึ่งเป็นแรงจูงใจในการทำวิจัยของครู สอดคล้องกับ สจิวรรณ ทรรพวุฒ (2540 : 46-48) กล่าวว่า การที่จะส่งเสริม และสนับสนุน ระดมทรัพยากรและความร่วมมือด้านการวิจัยจากแหล่งต่างๆ มาเกื้อหนุน เพื่อให้เกิดผลผลิตของการวิจัยที่สมบูรณ์ และสอดคล้องกับ ชูทัพ และคณะ (2531 : 121) ที่ได้เสนอวิธีเพิ่มแรงจูงใจในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาว่า การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการวิจัยเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษามีแรงจูงใจในการทำวิจัยมากขึ้น อีกทั้งการจัดหาสื่อและอุปกรณ์เพื่อการทำวิจัยของครู สอดคล้องกับ อภิญา หิรัญวงษ์ (2547 : 197) ได้กล่าวว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการวิจัยประกอบด้วยตัวแปรที่เรียงลำดับค่าอิทธิพลจากมากไปน้อย คือ ทุนวิจัย แหล่งเอกสารวัสดุอุปกรณ์ การร่วมมือระหว่างนักวิจัย และบรรยากาศในการวิจัย

4.5 การนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ในการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการทำงานวิจัยของครู ประกอบด้วย จัดนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการทำงานวิจัยของครูเนื่องจากคุณภาพของครูขึ้นอยู่กับ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการประเมินผล การพัฒนาครูและบุคลากรจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปฏิรูปการศึกษา การพัฒนาครูมีกระบวนการดำเนินการหลายรูปแบบ ครูและบุคลากรจะต้องเป็นครูมืออาชีพ การนิเทศการศึกษาจึงเป็น กระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเพื่อพัฒนางาน สร้างการประสานสัมพันธ์สร้าง ขวัญและกำลังใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์และเกิดผลสะท้อนกลับในการปรับปรุงพัฒนาสอดคล้องกับ แนวความคิดของ สังกัด อุทรานันท์ (2538 : 87) ที่กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นงานในความรับผิดชอบของ ผู้บริหารโดยตรง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน ในการปฏิบัติงาน ต้องมีการยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ดังนั้น จึงควรจะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถ่ายทอดความ เชี่ยวชาญให้แก่ผู้ร่วมงานให้เกิดความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น ทั้งนี้การนิเทศ การจัดการเรียนการสอนต้องเกิดขึ้น จากความจำเป็นและต้องการในการแก้ปัญหาร่วมกัน เพื่อสอดคล้องกับความต้องการสามารถยกระดับคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา รวมถึงเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของผู้รับการนิเทศจากเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นแสดงว่า แนวปฏิบัติการบริหารจัดการเพื่อจัด นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการทำงานวิจัยของครูเพื่อเป็นการพัฒนาคน เพื่อพัฒนางาน สร้างการประสาน สัมพันธ์ สร้างขวัญและกำลังใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์และเกิดผลสะท้อนกลับในการปรับปรุงพัฒนา ต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา. (2558). “การบริหารจัดการศึกษาแบบรัฐร่วมเอกชน.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่ 8, ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม – เมษายน) : 104.

การจัดการทรัพยากรมนุษย์, เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2557, เข้าถึงได้จาก

http://www.stoa.ac.th/thai/Grad_stdy/school/shs/Doc/ro4_2_doc.

จรัญ สุขเสรี, “การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา นครราชสีมา เขต 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2550.

จารุวรรณ ศิลปรัตน์. **การพัฒนารูปแบบเสริมพลังการทำงานเพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นนักวิจัยของครู อนุบาล.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2548.

ชูศรี วงศ์รัตน์และองอาจ นัยพัฒน์. **แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองและสถิติวิเคราะห์แนวคิดพื้นฐานและ วิธีการ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

พิสนุ พงศ์ศรี. **วิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เทียมฝ่าการพิมพ์, 2549.

สิน พันธุ์พินิจ. **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: วิทย์พัฒน์, 2553.

สุวิมล ว่องวานิช. **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.** พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2553.

อมรศรี แสงส่องฟ้า. (2555) “การสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทดสอบภาษาอังกฤษเป็น ภาษาต่างประเทศเพื่อการเสริมสร้าง ความรู้และทักษะปฏิบัติการทดสอบและวัดผล ภาษาอังกฤษใน ชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่ 5, ฉบับที่ 1 (เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม) : 110.

ภาษาต่างประเทศ

Brave Mc, w and Braver S.L. “Statistical treatment of the Solomon Four-group design : a meta – analytic approach, Psychological Bulletin”, 1988.

Freeman, Donald. **Doing teacher-research: From inquiry to understanding**. Canada: Heinle and Heinle, 1998.

Gracy S. Becker, **Human Capital: A Theoretical and Empirical Arles with Special Reference to Education** (Chicago: The university of Chicago Press, 1944.